

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1TdoV/8/2015
Identifikačné číslo spisu:	9509100034
Dátum vydania rozhodnutia:	18.11.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Krajčovič
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:9509100034.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Krajčoviča a sudcov JUDr. Štefana Micháliku, JUDr. Viliama Dohňanského, JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Daniela Hudáka, v trestnej veci obvineného Doc. MUDr. E. H., PhD., vedenej na Špecializovanom trestnom súde v Pezinku pod sp. zn. PK-2T/10/2009, prejednal na neverejnom zasadnutí konanom 18. novembra 2015 v Bratislave dovolanie, ktoré podal obvinený Doc. MUDr. E. H., PhD., prostredníctvom JUDr. Vladimíra Kašubu, advokáta v Martine, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2012, sp. zn. 5 To 3/2012, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. sa dovolanie obvineného Doc. MUDr. E. H., PhD., odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku z 16. novembra 2011, sp. zn. PK-2T/10/2009, bol obvinený Doc. MUDr. E. H., PhD. (ďalej už len obvinený) uznaný za vinného z trestného činu prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 (ďalej len „Tr. zák.“), na tom skutkovom základe, že

v pozícii prednostu Ortopedicko-traumatologickej kliniky U. nemocnice, na Ortopedicko-traumatologickej klinike v areáli P. nemocnice v H. dňa 9. novembra 2005 okolo 11.10 hod. v ambulancii Ortopedicko-traumatologickej kliniky, po predchádzajúcej konzultácii s manželmi Ing. Y.D. a Mgr. H. T. o zdravotnom stave Mgr. H. T., po jej vyšetrení a informovaní o nevyhnutnej potrebe operácie jej bedrového kĺbu s nutnosťou poskytnutia hodnotnejšej a trvácnejšej endoprotézy tohto kĺbu, im oznámil, že treba priplatiť 100.000,-Sk (v prepočte 3.319,39 Eur); následne po zaradení do poradovníka čakaťelov na termín operácie na 18. augusta 2008, s prísľubom zabezpečenia súhlasu na skorší termín operácie, prevzal od Ing. Y. T. sumu 5.000,- Sk (v prepočte 165,97 Eur), i keď zdravotnícky úkon bol hrađený z verejných zdrojov poisťovne, a následne v dňoch 12. decembra 2005 a 15. decembra 2005 vo svojej pracovni na Ortopedicko-traumatologickej klinike v H. postupne prevzal od Ing. Y. T. celkovo sumu najmenej 60.000,- Sk (v prepočte 1.991,63 Eur), pričom pôvodne naplánovanú operáciu, ktorá sa mala uskutočniť v mesiaci august 2008, vykonal už dňa 13. decembra 2005.

Za tento trestný čin uložil špecializovaný trestný súd obvinenému podľa § 160a ods. 1 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) roky, výkon ktorého mu bol podmienenčne odložený podľa § 58 ods. 1 písm. a) a § 59 ods. 1 Tr. zák. na skúšobnú dobu 3 (tri) roky.

Zároveň podľa § 160a ods. 1 Tr. zák. za použitia § 53 ods. 1 Tr. zák. s poukazom na § 438b zákona č. 498/2008 Z. z., ktorým sa menia zákony v oblasti trestného práva v súvislosti so zavedením meny Euro v Slovenskej republike, mu bol uložený peňažný trest vo výmere 90.378,-Sk v prepočte 3.000,- Eur (tritisíc eur) a pre prípad, že by výkon tohto trestu mohol byť úmyselne zmarený, mu bol podľa § 54 ods. 3 Tr. zák. ustanovený náhradný trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) mesiace.

Rozsudok Špecializovaného trestného súdu v Pezinku nadobudol právoplatnosť 31. mája 2012, kedy Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, uznesením sp. zn. 5 To 3/2012, podľa § 319 Tr. por. odvolanie obvineného zamietol.

Odpis uznesenia odvolacieho súdu bol obvinenému a jeho obhajcovi JUDr. Vladimírovi Kašubovi doručený 25. júla 2012 (tento deň bol u obvineného dňom uloženia zásielky na pošte).

Špecializovaný trestný súd v Pezinku predložil 5. marca 2013 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dovolanie, ktoré podal prostredníctvom obhajcu obvinený 8. októbra 2012 na Špecializovanom trestnom súde v Pezinku proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2012, sp. zn. 5 To 3/2012. Domáhal sa ním, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil porušenie zákona v jeho neprospech z dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Tr. por.

Obvinený vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., v zmysle ktorého je možné dovolanie podať (aj vtedy), ak právo na obhajobu bolo porušené zásadným spôsobom, poukázal na ustanovenia § 2 ods. 9, ods. 10 Tr. por., § 34 ods. 1 Tr. por., § 44 ods. 2 Tr. por., § 208 ods. 1 Tr. por., ako aj čl. 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a z tohto článku vyplývajúcu povinnosť aplikovať Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), ktorý ma prednosť pred zákonom, ak zabezpečuje väčší rozsah ústavných práv a slobôd.

Podľa názoru obvineného sa v jeho trestnej veci nepostupovalo v zmysle uvádzaných ústavných a zákonných kritérií, pričom poukázal najmä na nevyhodnotenie niektorých dôkazov (opis prac. činností obvineného, uznesenie prokurátora z 18. augusta 2008, sp. zn. VII/Gv 242/08-40a iné listinné dôkazy), odmietnutie vykonania niektorých dôkazov (prečítanie poznámok na podnikateľskom účte Y. T., ako aj zabezpečenie tzv. pomocných materiálov k vyšetrovaciemu spisu ČVS:PPZ-129/BPK-S-2007). Obvinený poukázal na porušenie čl. 6 Dohovoru, princípů kontradiktórnosti a rovnosti zbraní.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por., v zmysle ktorého je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, vidí obvinený v porušení ustanovení § 2 ods. 12, § 119 ods. 2, § 269 Tr. por. a čl. 6 ods. 1 Dohovoru. V tejto súvislosti poukazuje opätovne na výpis z účtovníctva podnikateľského účtu svedka

Ing. Y. T. (s názvom mena a s dodatkom J.), a to najmä čo sa týka spôsobu jeho vykonania.

Podrobnejšie sú jednotlivé dovolacie námietky obvineného rozpísané v ďalšej časti odôvodnenia, kde sa s nimi v konkrétnostiach Najvyšší súd Slovenskej republiky argumentačne vyrovnáva.

Obvinený v rámci konečného návrhu navrhol, aby dovolací súd na verejnom zasadnutí podľa § 386 Tr. por. vyslovil, že uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2012, sp. zn. 5 To 3/2012, a konaním ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v jeho neprospech v ustanovení § 2 ods. 4, ods. 9, ods. 10, ods. 11, ods. 12, ods. 14, § 119 ods. 2, § 153 ods. 1, § 208 ods. 1, § 269, § 319 Tr. por., čl. 154c Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Dohovoru, a preto aby zrušil napadnuté uznesenie, ako aj rozsudok Špecializovaného trestného súdu v Pezinku zo 16. novembra 2011, sp. zn. PK-2T/10/2009, a ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na

zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Zároveň navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky prikázal Špecializovanému trestnému súdu v Pezinku, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K obsahu dovolania sa v určenej lehote žiadna z procesných strán nevyjadřila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, v päťčlennom senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Haralda Stiffela a sudcov JUDr. Daniela Hudáka, JUDr. Štefana Micháliku, JUDr. Milana Lipovského a JUDr. Pavla Tomana, uznesením z 30. mája 2013, sp. zn. 1 TdoV 5/2013, dovolanie obvineného podľa § 382 písm. f/ Tr. por. odmietol ako neprípustné.

Zdôvodnil to v podstate tým, že dovolanie obvineného smerovalo proti svojimi účinkami neexistujúcemu odsudzujúcemu rozhodnutiu, proti ktorému nie je možné v zmysle ustanovení § 368 ods. 1 a 2 Tr. por. dovolanie podať. Súd pritom vychádzal zo zákonnej fikcie neodsúdenia obvineného predpokladanej v ustanovení § 92 ods. 2 a 5 a § 32 písm. d) Tr. zák., teda zo zahľadania odsúdenia obvineného vykonaním peňažného trestu a amnestiou prezidenta Slovenskej republiky vzťahujúcou sa na jemu uložený podmienený trest odňatia slobody.

Obvinený sa obrátil na Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd) so sťažnosťou namietajúc, že uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 TdoV 5/2013 z 30. mája 2013 (ďalej len napadnuté uznesenie) bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústava) a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Na podklade sťažnosti obvineného ústavný súd nálezom z 2. júna 2015, sp. zn. III. ÚS 114/2015, rozhodol, že základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd napadnutým uznesením porušené boli. Ústavný súd preto napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

V odôvodnení nálezu ústavný súd okrem iného poukázal na skutočnosť, že k problematike (ne)prípustnosti dovolania proti právoplatnému konečnému rozhodnutiu v trestnom konaní po zahladení odsúdenia páchatel'a trestného činu prijal uznesením sp. zn. PLz. ÚS 4/2015 z 18. marca 2015 zjednocujúce stanovisko, z ktorého vyplýva, že „Odsúdenému, ktorému bol uložený peňažný trest a ktorý tento uložený peňažný trest vykonal zaplatením sumy peňažného trestu, nemožno odoprieť právo podať dovolanie len z dôvodu, že jeho odsúdenie bolo zahladené, keďže by tým neprimeraným spôsobom a v rozpore s podstatou a účelom inštitútu dovolania došlo k 11 obmedzeniu prístupu odsúdeného k súdnej ochrane, čím by sa zasiahlo do podstaty a zmyslu základného práva na súdnu ochranu.“

Ústavný súd v odôvodnení ďalej uviedol, že aj keď plénum ústavného súdu citované zjednocujúce stanovisko prijalo v súvislosti s odmietnutím dovolania ako neprípustného z dôvodu zahľadania odsúdenia iba na základe vykonania peňažného trestu, rovnaké východiská podľa ústavného súdu platia aj vo vzťahu k zahladeniu odsúdenia na základe rozhodnutia prezidenta Slovenskej republiky o odpustení trestu a zahladení odsúdenia formou amnestie. V tejto okolnosti vzhľadom na povahu preskúmvanej otázky podľa ústavného súdu nebolo možné vidieť odlišnosť vylučujúcu rovnaký prístup k posúdeniu tejto záležitosti, preto pri svojom rozhodovaní vychádzal z už uvedených záverov.

Podľa § 362b ods. 1 Tr. por., po doručení nálezu ústavného súdu, ktorým bolo zrušené rozhodnutie orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu alebo jeho časť, pokračuje orgán činný v trestnom konaní alebo súd v tom štádiu trestného konania, ktoré bezprostredne predchádzalo vydaniu zrušeného rozhodnutia, ak zákon alebo nález ústavného súdu neustanoví inak. Orgán činný v trestnom konaní alebo súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo veci ústavný súd.

Pre úplnosť je potrebné poznamenať, že senát 1 TdoV už nemohol dovolanie prejednať a rozhodnúť v pôvodnom zložení, lebo medzičasom zanikla funkcia sudcu JUDr. Haraldovi Stiffelovi a JUDr. Pavlovi Tomanovi a JUDr. Milan Lipovský má s účinnosťou od 1. novembra 2014 výkon funkcie sudcu prerušený.

S poukazom na vyššie uvedené fakty ako i právne závery vyslovené v náleze ústavného súdu riadiaci predseda senátu JUDr. Peter Krajčovič, ktorý je v danej veci aj sudcom spravodajcom, opatrením nariadil termín verejného zasadnutia na 18. novembra 2015 a určil nové zloženie senátu tak, že okrem neho ako predsedu sú ďalšími členmi senátu JUDr. Štefan Michálik, JUDr. Viliam Dohňanský, JUDr. Pavol Farkaš a JUDr. Daniel Hudák.

Na verejnom zasadnutí senát 1 TdoV najvyššieho súdu opätovne preskúmal dovolanie obvineného a konštatuje, že dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 374 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.), prostredníctvom splnomocneného obhajcu (§ 373 ods. 1, ods. 2 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.) a tiež, že smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por.). Súčasne po preskúmaní ale zistil aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť, lebo je zjavné, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. (§ 382 písm. c) Tr. por.).

Na vysvetlenie tohto záveru treba predovšetkým uviesť, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne, t. j. vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 Tr. por. Pokiaľ tomu tak nie je a podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pritom ale v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného (alebo iného uplatniteľného) dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné odmietnuť podľa § 382 písm. c) Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len dovolací súd) ďalej pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zjavné, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

V posudzovanej trestnej veci obvinený uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Obvinený v rámci tohto dovolacieho dôvodu namieta, zhodne ako v odvolaní (pozri ust. § 371 ods. 4 Tr. por.), že súd prvého stupňa

1. na hlavnom pojednávaní riadne vykonané listinné dôkazy - opis pracovných činností obvineného s N. z 11. januára 2002 a uznesenie prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len ÚŠP GP SR) sp. zn. VII/Gv 242/08 z 18. augusta 2009 - neobsiahol do myšlienkového hodnotenia dôkazov a ani ich nespomenul v odôvodnení medzi vykonanými dôkazmi (obvinený sa domnieva, že išlo o zámer, lebo tieto dôkazy jeho vinu spochybňovali, keď prvý dôkaz preukazoval zabezpečovanie finančných prostriedkov na zlepšenie technického vybavenia kliniky

prostredníctvom občianskeho združenia a ten druhý dôkaz usvedčoval svedkov - operatívnych pracovníkov zo lži a z nedôveryhodnosti vo vzťahu ku skutočnostiam, ktoré im mal Ing. Y. T. hovoriť ku skutku a o ktorých si robili poznámky - údajné odovzdanie všetkých finančných prostriedkov pred operáciou 13. decembra 2005, pričom išlo o najčerstvejší, procesné použiteľný, dôkaz od skutku);

2. nevykonával obhajobou navrhnuté listinné dôkazy, konkrétne žiadosť obhajoby o sprístupnenie informácie z 8. decembra 2009 adresovanú P. nemocnici a odpoveď na túto žiadosť z 10. decembra 2009, sp. zn. R-725/PaK-725/2009/Pt (boli priložené k doplneniu dôvodov odvolania - písomnosť zo 14. decembra 2009, podaním z 12. apríla 2010 zaslaným odvolaciemu súdu boli navrhnuté na vykonanie už v odvolacom konaní a obhajoba od návrhu na ich vykonanie neustúpila), pričom z obsahu zápisníc o hlavnom pojednávaní 29. júna 2011, 26. júla 2011, 8. augusta 2011, 11. októbra 2011 a 16. novembra 2011 je zrejmé, že prvostupňový súd o tomto návrhu neurobil ani rozhodnutie v zmysle ust. § 272 ods. 3 TP, teda ich neodmietol vykonať;

3. odmietol podľa ust. § 272 ods. 3 Tr. por. vykonať obhajobou navrhnutý dôkaz kompletným účtovníctvom podnikateľa Ing. Y. T. J. za rok 2005, ktorým sa malo objasniť, či finančné prostriedky, ktoré boli vybraté 9. novembra 2005 boli vložené do pokladne, ktorá skutočnosť je relevantná z pohľadu poznámky „vklad do pokladne“ dopísanej rukou na výpise z podnikateľského účtu (s názvom mena s dôvetkom J.) pri výbere 9. novembra 2005; predmetný výpis bol ako listinný dôkaz oboznámený na hlavnom pojednávaní 8. augusta 2011, pričom súd odmietol prečítať aj dopísanú poznámku „vklad do pokladne“ s odôvodnením, že nemá jasný pôvod tejto informácie;

4. odmietol podľa ust. § 272 ods. 3 Tr. por. vykonať aj obhajobou navrhnutý dôkaz listinami tvoriacimi obsah pomocných materiálov k vyšetrovaciemu spisu sp. zn. ČVS: PPZ-129/BPK-S-2007 na preukázanie skutočnosti, že spisový materiál nie je kompletný a dôkazy svedčiace v prospech obvineného sa sústreďovali v tzv. pomocných materiáloch, o ktorých nebola obhajoba, ale ani súd informovaný (podľa obvineného je nemysliteľné, aby orgán činný v trestnom konaní viedol dva spisy a ich prienikom boli iba dôkazy v neprospech obvineného a dôkazy v prospech obvineného boli sústreďované v spise, ktorý nie je známy obhajobe, lebo v tomto inom spise môžu byť aj ďalšie dôkazy svedčiace v jeho prospech [konkrétne sa v spise nenachádzal zoznam pacientov, ktorých operoval obvinený v rokoch 2006 a 2007 tvoriaci prílohu listu sp. zn.: R-137/PaK-227/2008/Pt podpísaného riaditeľom P. nemocnice, ktorý list bol vypracovaný 19. marca 2008 na vyžiadanie vyšetrovateľa, pričom vyšetrovateľ tento list vedome nezaradil do vyšetrovacieho spisu); preštudovanie vyšetrovacieho spisu po skončení vyšetrovania bol preto úkonom bez svojho obsahu, nesprístupnením týchto dôkazov došlo k porušeniu rovnosti zbraní, k oslabeniu práva obvineného navrhovať vykonanie dôkazov, ktoré ho zbavujú viny, čo v konečnom dôsledku viedlo k porušeniu práva na obhajobu zásadným spôsobom.

Vo všeobecnej rovine dovolací súd k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. uvádza, že právo na obhajobu je jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu zabezpečujúcim „rovnosť zbraní“ medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom ako žalobcom v trestnom konaní na strane druhej. Táto základná zásada trestného konania je v Trestnom poriadku upravená v ustanovení § 2 ods. 9 Tr. por. a vyplýva z čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky; je garantovaná aj v ďalších významných právnych dokumentoch, akými sú Listina základných práv a slobôd a Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Porušenie práva na obhajobu je závažnou, resp. podstatnou chybou konania. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. je však koncipovaný oveľa užšie, nie je ním akékoľvek (resp. každé) porušenie práva na obhajobu, ale len porušenie tohto práva „zásadným spôsobom“.

Pri posudzovaní, či v tom - ktorom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, sú dôležité konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach. Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvineného tak,

aby v konaní boli okrem iného objasnené aj všetky skutočnosti svedčiace v prospech obvineného a aby sa na ne v konaní a pri rozhodovaní prihliadalo. Nejde len o všeobecné právo obvineného zvoliť si obhajcu a radiť sa s ním počas úkonov vykonávaných orgánom činným v trestnom konaní a súdu (§ 34 Tr. por.), ale aj právo na navrhovanie dôkazov priamo obvineným - § 34 ods. 1 Tr. por., alebo prostredníctvom obhajcu - § 44 ods. 2 Tr. por. Ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva aj v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť, alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Tr. por.), resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Tr. por.), resp. v konaní o opravnom prostriedku na návrh na vykonanie dôkazu v obsahu rozhodnutia reagovať.

Nemožno však úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. na podklade toho, že sa návrhu na vykonanie dokazovania nevyhovelo. Za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinností podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. práva podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Ak by záver súdu urobený v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, a nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. pritom primárne sleduje porušenie ustanovení Trestného poriadku o povinnej obhajobe, čo v posudzovanom prípade dovolací súd nezistil. Nezistil ani vykonávanie procesných úkonov smerujúcich k rozhodnutiu vo veci bez prítomnosti obhajcu, naopak obvinený využíval v celom rozsahu možnosť aktívnej obhajoby či už sám, ale aj prostredníctvom svojho obhajcu. Nakoniec tieto chyby sa v dovolaní ani nevytýkali (pozri ust. § 385 ods. 1 Tr. por.).

Z obsahu spisového materiálu ďalej vyplýva, že obvinený mal možnosť od začiatku konania vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kládli za vinu, k dôkazom o nich, robiť návrhy, podávať žiadosti a opravné prostriedky, zúčastňovať sa na procesných úkonoch osobne i prostredníctvom obhajcu, vypočúvať svedkov, ktorých sám alebo prostredníctvom obhajcu navrhol a klásť im otázky.

Ku konkrétnej argumentácii obvineného opísanej v bode 1/ dovolací súd uvádza, že súčasťou práva na spravodlivý proces je skutočne aj právo obvineného na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Na druhej strane nie je možné uvedené právo vykladať tak, že zaručuje právo obvineného na také rozhodnutie súdu, ktoré zodpovedá jeho predstavám. Uvedené právo napokon nespočíva ani v tom, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Odpoveď treba dať iba na tie argumenty, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie, prípadne na tie, ktoré zostali sporné. Na uvedené závery opakovane poukazuje i Ústavný súd Slovenskej republiky vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôrazňujúc, že odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka konania na spravodlivé súdne konanie.

Ani judikatúra ESĽP nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higinsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I).

Nakoniec súd prvého stupňa jasne v rozsudku (v spise na č. 1. 1917; piata strana, druhý odsek odôvodnenia) uvádza, že sa pri rozhodovaní opieral o skutočnosti vyplývajúce z dôkazov vykonaných na hlavnom pojednávaní. Samotná skutočnosť, že súd v odôvodnení svojho rozhodnutia niektorý dôkaz nespomenie, resp. ho osobitne nevyhodnotí, ešte neznamená, že na tento dôkaz neprihliadal. Zároveň

platí, že súdu rozhodujúcemu o vine obvineného nie je možné vzhľadom na ust. § 2 ods. 10, ods. 12 Tr. por. prikázať, o ktoré dôkazy má oprieť svoje rozhodnutie, ani akú relevanciu má prikladať jednotlivým vykonaným dôkazom.

Posudzujúc tak námietku obvineného opísanú v bode 1/ v kontexte vyššie uvedených úvah a prezentovaných právnych záverov dovolací súd konštatuje, že namietaným postupom zo strany prvostupňového súdu nedošlo k porušeniu práva na obhajobu, tobôž nie k jeho porušeniu zásadným spôsobom.

Z pohľadu argumentácie obvineného opísanej v bodoch 2/, 3/ a 4/ je podstatné okrem skutočnosti, že nemožno úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. na podklade toho, že sa návrhu na vykonanie dokazovania nevyhovelo, ako je podrobne zdôvodnené vyššie v texte, poukázať aj na skutočnosť, že obvinený prostredníctvom svojho obhájcu JUDr. Vladimíra Kašubu na hlavnom pojednávaní konanom 16. novembra 2011 na otázku predsedníčky senátu, či má návrhy na doplnenie dokazovania (§ 272 ods. 2 Tr. por.) uviedol, že žiadne ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania nemá (v spise na č. l. 1888, zväzok IX.). Rovnako sa vyjadrili i ostatné strany trestného konania.

Vyhlásenie strán, že nemajú návrhy na doplnenie dokazovanie, nie je samoučelné. Trestný poriadok s ním v ust. § 274 ods. 1 Tr. por. spája významné procesné dôsledky v podobe ukončenie dôležitej fázy trestného konania - dokazovania, keď podľa cit. ust. ak niet ďalších dôkazných návrhov alebo ak súd rozhodol, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú, vyhlási predseda senátu dokazovanie za skončené a udelí slovo na záverečné reči.

Takéto vyhlásenie teda predstavuje konečný prejav strán o disponovaní s právom na navrhovanie doplnenia dokazovania a v prípade predtým uplatnených návrhov na doplnenie dokazovania jednoznačným prejavom, že na pôvodných návrhoch na doplnenie dokazovania procesná strana netrvá a teda, že ich berie späť. Späťvzatie návrhu na doplnenie dokazovania je možné písomným podaním alebo zápisnične na hlavnom pojednávaní. Možno tak urobiť individuálne vo vzťahu k jednotlivému pôvodne navrhovanému dôkazu, alebo všeobecne k doplneniu dokazovania ako celku. Z časového hľadiska je hraničnou fázou vyhlásenie predsedu senátu podľa § 274 ods. 1 Tr. por., že dokazovanie je skončené. Rešpektovanie takto prejavenej vôle strany súdom, nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Uvedené právne závery vyplývajú z uznesenia Najvyššieho súdu SR zo 14. januára 2014, sp. zn. 2 Tdo 1/2014, publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR číslo 8/2014 pod poradovým číslo 116 (ďalej len publikované rozhodnutie).

Vychádzajúc tak z vyhlásenia obhajoby na hlavnom pojednávaní, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania, dovolací súd konštatuje, že nevyhovením vyššie spomínaným požiadavkám obhajoby nemohlo dôjsť k porušeniu práva na obhajobu zásadným spôsobom, ako to predpokladá uplatnený dovolací dôvod. Tento výsledok pritom korešponduje s právnymi závermi prezentovanými v publikovanom rozhodnutí.

Rovnako podľa názoru dovolacieho súdu nemožno len zo samotného faktu, že vyšetrovateľ do spisu nezaradil jednu listinu, vyvodzovať záver o tom, že existovali pomocné materiály (resp. akýsi paralelný vyšetrovací spis) obsahujúci dôkazy svedčiacie v prospech obvineného, ktorý obžaloba úmyselne nepredložila (zatajila).

V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. obvinený, zhodne ako v odvolaní (pozri ust. § 371 ods. 4 Tr. por.), namietal spôsob, akým súd vykonal listinný dôkaz - výpis z účtu s poznámkami z účtovníctva - tvrdiac, že pokiaľ si súd zaobstaral takýto dôkaz (mimo dosahu strán) priamo z účtovníctva konkrétnej osoby, je povinný ho vykonať tak, že ho musí prečítať vo vzťahu k dokazovanej skutočnosti celý. Výpis z účtu bez poznámok z účtovníctva dotknutej osoby podľa obvineného súd vykonal na hlavnom pojednávaní už v roku 2009 (bankové výpisy bez poznámok z účtovníctva - str. 26 zápisnice o hlavnom pojednávaní zo 4. augusta 2009 a 5. augusta 2009). Obvinený

ďalej konštatoval, že pokiaľ by tento dôkaz (s poznámkami z účtovníctva) bol vykonaný zákonným spôsobom, neostalo by z tvrdenia manželov T. o sume 5.000,- Sk a zo záveru prvostupňového súdu o potrebe „načerpania“ finančných prostriedkov dňa 9. novembra 2005 nič, pretože suma 5.000,- Sk z účtovníctva a peňažnej masy dotknutej osoby fyzicky neodíšla (ignorovaním tejto časti listinného dôkazu sa prvostupňový súd podľa obvineného vyhol dôkazne neudržateľnej situácii).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom musí byť zo spisu zrejmé. Porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Ako vyplýva z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa, záver o vine obvineného bol založený primárne na výpovediach manželov T., ktoré boli sekundárne podporené radom ďalších dôkazov. Aj odvolací súd dospel k záveru, že výrok o vine je založený na presvedčivých dôkazoch, ktoré bez akýchkoľvek pochybností vylučujú inú alternatívu skutkového deja ustáleného súdom prvého stupňa. Za rozhodujúce označil, že svedok Ing. T. zotrval na tom, že žiadny dar pre občianske združenie nedával, pričom o vierohodnosti svedeckej výpovede tohto svedka nemal odvolací súd žiadne pochybnosti.

Z uvedeného potom logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. len vtedy, ak mal, resp. má negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukázu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. K porušeniu práva na spravodlivý proces by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého vykonanie sa spochybňuje, čo sa v posudzovanom prípade nestalo.

Vychádzajúc z týchto úvah a ustálenej rozhodovacej praxe tak dovolací súd dospel k záveru, že v posudzovanej trestnej veci dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. g/ Tr. por. nie sú dané, preto dovolanie obvineného s použitím ust. § 382 písm. c/ Tr. por. uznesením na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.